

Editorial December vol.1 | 2020

Archetype team - 01/01/1970

Για τον αρχιτέκτονα, το σκίτσο συνιστά ίσως το καταλληλότερο μέσο, το οποίο χαράζει τα όρια και υποθέτει τη μορφή, την ένταση και την ποιότητα της προσέγγισης και της επικοινωνίας με τη δουλειά του και στα τρία επίπεδα που προαναφέρθηκαν. Το αρχιτεκτονικό σκίτσο, όπως και το προσχέδιο «δια χειρός», συνδυάζουν επίσης και συνδέουν με μια έννοια, τα ίχνη ενός παρελθόντος, ενός παρόντος και ενός ιδεατού μέλλοντος. Στα σκίτσα με το «σκεπτόμενο χέρι» και τις σωματικές του διασυνδέσεις, εγκρύπτονται όλες οι λειτουργίες και μεταφορές ενός λιγότερο ή περισσότερο ενσυνείδητου επικοινωνιακού βιώματος με το περιβάλλον. Αξίζει εδώ να επισημανθεί μια σχετική τοποθέτηση του Juhani Pallasmaa, που αποδίδει σωματική-υπαρξιακή διάσταση στο ενσυνείδητο, στη συνειδητότητα, σε αντιδιαστολή με μια μεμονωμένη ικανότητα αντίληψης ερεθισμάτων από το περιβάλλον, ή με μια επιστημονική ερμηνεία της μέσω π.χ. εγκεφαλικών-νευρωνικών συνάψεων. Το επιχείρημα υποστηρίζει ότι το σκίτσο, τα αρχικά ιχνογραφήματα και, μέσω αυτών, η εμβάθυνση στην επεξεργασία μιας μη -ή ελάχιστα- συνειδητοποιημένης σκέψης ή ιδέας, είναι αυτό που γεννάει και αναδεικνύει μια εικόνα, μια μορφή και, εν τέλει, ένα έργο.

Από μια ανάλογη σκοπιά, αν υιοθετηθούν οι επισημάνσεις του Άγγελου Σικελιανού προς τον Δημήτρη Πικιώνη στις αρχές της δεκαετίας 1930 περί του «προνοητικού», του «επιστρεπτικού» [βλ. επιστροφή στο αρχέτυπο] και του «εράσμιου», θα μπορούσε η τριπλή αυτή επιδραστική τους σχέση να ενυπάρχει, έστω υπολανθάνουσα, σε όλες τις εξελικτικές φάσεις του αρχιτεκτονικού σκίτσου-προσχεδίου, πριν ο σχεδιασμός περάσει στην παραγωγική του φάση, περισσότερο εξαρτημένη από τα τρέχοντα μηχανικά-ηλεκτρονικά μέσα. Από μια άλλη πλευρά, δεν θα μπορούσε ασφαλώς να αγνοηθεί το γεγονός ότι η θεαματική εποχή μας χαρακτηρίζεται από την πληθωριστική έξαρση της πληροφόρησης και της δυνατότητας πρόσβασης σε αυτήν. Η έκρηξη της πληροφορίας γίνεται σε τέτοιον βαθμό, που είναι ενδεχόμενο να μας καθιστά ευάλωτους προς την αισθητική αλλοτρίωση, προς το γραφικό ή το kitsch, προς το στερεότυπο, και συχνά προς μια αν-αισθησία για το επιφανόμενο, όπως και όπου αυτό μας παρουσιάζεται. Αν και τα σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα μάς ανοίγουν τόσα παράθυρα και προσβάσεις σε νέους εικονικούς και υποθετικούς τόπους, αυτή η επικοινωνία συχνά με δυσκολία θα υπερβεί τον σωρό των πρόσκαιρων εντυπώσεων και μιας άλλης πραγματικότητας, της εικονικής.